

**Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 9
для лаборанта**

м. Дніпро

Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ по ГІМ ДВНЗ ДДПУ
від 06.12.2022 №185

І Н С Т Р У К Ц І Я
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 9
для лаборанта

1. Загальні положення.

- 1.1. Дія інструкції поширюється на лаборантів факультету та кафедри.
- 1.2. Робоче місце лаборанта знаходиться у відповідній лабораторії постійно, а непостійне – згідно з розкладом занять в навчальних аудиторіях інституту.
- 1.3. До роботи на посадах лаборанта кафедр допускаються особи, які мають відповідну посаду освіти, пройшли попередній медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з електро- та пожежної безпеки, пройшли навчання з питань охорони праці (один раз у 3 роки). Лаборанти, які проводять лабораторні роботи з застосуванням електроустановок, повинні мати другу кваліфікаційну групу з електробезпеки.
- 1.4. По даній інструкції лаборант інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів із питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує та особи, що інструктувалася.
- 1.4. Розпорядок роботи лаборанта затверджується рішенням конференції трудового колективу інституту.
- 1.5. Тривалість обідньої перерви визначається чинним законодавством про працю та правилами внутрішнього трудового розпорядку інституту.
- 1.6. **Лаборант кафедри повинен:**
  - 1.6.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.
  - 1.6.2. Не допускати в робочу зону сторонніх осіб.
  - 1.6.3. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці.
  - 1.6.4. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

1.6.5. Уміти надавати першу долікарську допомогу потерпілим від нещасних випадків.

1.6.6. Уміти користуватись первинними засобами пожежогасіння, знати плани евакуації на випадок загоряння.

1.6.7. Виконувати правила особистої гігієни, та вимоги санітарних норм.

1.7. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які діють на лаборанта кафедри:

1.7.1. Фізичні перевантаження статичної та динамічної дії.

1.7.2. Нервово-психічні перевантаження (розумове перенапруження, перенапруження аналізаторів, монотонність праці, емоційні перевантаження).

1.8. За невиконання даної інструкції лаборант несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. Перед початком роботи лаборант повинен:

- оглянути і привести в порядок робоче місце;
- перевірити правильність підключення обладнання;
- переконатися в наявності заземлення;

2.2. При включенні комп'ютера необхідно виконувати наступну послідовність включення обладнання:

- ввімкнути блок безперебійного живлення (або в розетку);
- ввімкнути периферійні пристрої (принтер, монітор, сканер та інше.);
- ввімкнути системний блок.

2.3. Перед початком роботи у навчальному приміщенні лаборант повинен перевірити стан меблів, обладнання, технічних засобів навчання, їх відповідність нормам охорони праці, правилами техніки безпеки й санітарії та гігієни.

2.4. В приміщенні для занять лаборант повинен перевірити справність електричних вимикачів і розеток, а також виключити наявність оголених контактів дротів електромереж.

2.5. При необхідності використання обладнання, пристроїв лаборант повинен перевірити їх справність, наявність захисних засобів, відсутність травмонебезпечних факторів.

2.5. При встановленні порушень вимог охорони праці в приміщенні, лаборант не повинен розпочинати чи продовжувати роботу до усунення недоліків, які загрожують життю та здоров'ю.

2.6. Про всі зауваження і несправність обладнання лаборант повинен докласти своєму керівникові.

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. При виконанні роботи лаборант повинен бути уважним.

3.2. Не поручати свою роботу стороннім особам.

3.3. Під час роботи лаборант знаходячись на робочому місці не повинен виконувати дії, які можуть привести до нещасного випадку.

3.4. Не захарашувати встановлені проходи.

3.5. Зберігати документи в шафах або в спеціально обладнаних місцях.

3.6. При використанні різноманітних апаратів і пристосувань потрібно виконувати

правила (інструкції), які викладені в технічних паспортах.

3.7. Для зниження втоми загально-фізичного характеру, потрібно виконувати санітарні норми і додержуватись режимів роботи та відпочинку.

3.8. При виконанні роботи необхідно:

- впродовж робочого часу утримувати в чистоті своє робоче місце;
- держати відкритими вентиляційні отвори обладнання;
- виконувати правила експлуатації обчислюваної техніки відповідно до інструкцій.

3.9. При виконанні роботи забороняється:

- торкатися до задньої панелі системного блоку при включеному живлені;
- захащувати робоче місце папером з метою недопущення накопичування пилу;
- допускати попадання вологи на поверхню системного блоку, монітору, робочу поверхню клавіатури, принтерів і інших пристроїв;
- проводити самостійно ремонт обладнання.

3.10. Про кожен нещасний випадок, свідком якого він став, лаборант повинен терміново доповісти керівнику, а потерпілому надати першу долікарську допомогу, викликати лікаря або допомогти дістатися в лікувальний заклад. Якщо нещасний випадок стався з самим робітником, він повинен по можливості звернутись в лікувальний заклад, доповісти про випадок керівнику або попросити зробити це когось з огочуючих.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

- 4.1. Після закінчення работ необхідно оглянути і привести в порядок робоче місце.
- 4.2. Відключити всі електроприлади (світло, комп'ютер, обігрівачі тощо).
- 4.3. Зачинити кватирки, вікна.
- 4.3. Про всі несправності, які виникли в процесі роботи, доповісти керівнику.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. У випадку пожежі (чи загоряння) необхідно:

- 5.1.1. вжити заходів щодо евакуації з приміщення відповідно до плану евакуації;
- 5.1.2. негайно повідомити пожежну охорону за телефоном 101 (назвати адресу, інформацію про наявність людей, своє прізвище);
- 5.1.3. сповістити керівника навчального закладу чи особу, яка його заміщає;
- 5.1.4. не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб;
- 5.1.5. знайти джерело займання і вжити заходів щодо його ліквідації;
- 5.1.6. виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

5.2. Якщо стався нещасний випадок, необхідно потерпілому надати першу долікарську допомогу; при необхідності викликати «швидку допомогу» по телефону «103».

5.3. Якщо відключено електроенергію: терміново вимкнути все електрообладнання, яке знаходиться в роботі. Підключення його здійснювати після вмикання напруги в електромережі.

5.4. У випадку аварії в системі водопостачання чи каналізації терміново перекрити крани водопостачання, викликати аварійну службу і сповістити керівника навчального закладу.

При наданні першої долікарської допомоги дотримуватись наступних рекомендацій.

Штучне дихання:

Перед початком штучного дихання необхідно швидко усунути причини, які перешкоджають диханню.

Потерпілому потрібно розстібнути комір, пояс та інші частини одягу. Звільнити від забруднення ротову порожнину від слизу, бруду. Найбільш простим і ефективним засобом штучного дихання є спосіб "рот у рот" та "рот у ніс". Штучне дихання треба продовжувати до відновлення самостійного дихання або до прибуття медичного працівника.

Зовнішній масаж серця:

Метою масажу серця є підтримування кровообігу у життєво важливих органах. У разі відсутності серцевої діяльності до її відновлення потерпілий знаходиться у положенні на спині. Той, хто надає допомогу, робить енергійні ритмічні натиски па грудину потерпілого 50-60 разів на хвилину, причому після 3-4 натисків роблять перерву на 2 секунди на час вдиху та на початок видиху.

Масаж переривати для повторення штучного дихання до трьох глибоких вдихів, після чого повторюють масаж протягом 15-20 хвилин.

Перші ознаки того, що потерпілий приходить до тями: зіниці звужуються, з'являється самостійне дихання, зменшується синюшність шкіри і з'являється пульс. Констатувати смерть має право тільки лікар.

Перша допомога при ураженні електричним струмом:

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом передусім має бути спрямоване на припинення дії його на людину способом вимикання рубильника або вимикача, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом або вивільнення потерпілого від джерела струму. Треба пам'ятати, що не можна торкатися ні до дроту ні до самого потерпілого голими руками без гумових рукавиць; той, хто надає допомогу, повинен обгорнути свої руки якоюсь частиною одягу, сухою ганчіркою, якщо є змога, надіти гумові калоші, гумові чоботи або стати на суху дошку. Віддаляючи потерпілого від джерела струму, слід брати його за ті частини одягу, що не прилягають до тіла.

За наявності дихання, навіть якщо потерпілий знепритомнів, його слід зручно покласти, розстебнути стискуючий одяг, забезпечити доступ свіжого повітря.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидко медичну допомогу (103). При цьому слід пам'ятати, що смерть від дії електричного струму є часто уявною, тому штучне дихання та закритий масаж серця треба проводити наполегливо, іноді впродовж 2-3 годин безперервно.

Дії при пораненні:

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом;

Якщо індивідуального пакету немає, то для перев'язки необхідно використати чисту (якщо можливо, свіжовипрасувану) носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходитьсья безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром

більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

Перша допомога при кровотечах:

Найбільш надійний спосіб тимчасової зупинки кровотечі - накладання джгута. У разі відсутності спеціального джгута можна використовувати підручні матеріали: ремінь, мотузку, рушник та інше. Джгут накладають вище місця кровотечі, зробивши 2-3 оберти навколо кінцівки. Джгут накладають на термін не більше 2 годин літом і не більш як 1 година взимку. Під джгут треба підкласти записку, де вказати час накладання джгута. Обробити рану 3%-ковим розчином перекису водню та накласти стерильну пов'язку з урахуванням виду поранення:

- капілярне - звичайну бинтову;
- венозне - на рану накладають декілька слоїв марлі чи ватний тампон та туго бинтують;
- артеріальне - накладання джгута.

При підозрі на внутрішню кровотечу на ділянку ймовірної кровотечі потрібно накласти льоду та якомога швидше транспортувати потерпілого до лікарні.

Перша допомога при переломах:

Необхідно накласти шину, а у разі її відсутності використовувати дошки, фанеру, палиці та інше, що забезпечити нерухомість уламків кісток у місці перелому, при відкритому переломі з кровотечею спочатку належить зупинити кровотечу, перев'язати рану і тільки потім приступити до накладання шини.

Провести протишокові заходи - створити спокій та тишу навколо потерпілого, забезпечити доступ свіжого повітря, дати води. Після цього треба організувати доставку потерпілого до лікарні.

Перша допомога у разі вивихів:

Надаючи першу допомогу, не слід робити спробу вправити вивих (це може зробити тільки фахівець). Треба накласти пов'язку, яка забезпечувала б нерухомість пошкодженого суглоба, і направити потерпілого до лікарні.

Перша допомога при термічних опіках:

На обпечену поверхню шкіри накласти стерильну пов'язку.

- при термічних опіках - накласти чисту, суху чи змочену в етиловому спирті (розчин перманганату калію) пов'язку;

- хімічний опік - промити під струменем проточної води на протязі 15 хвилин, після чого обробити: кислотні опіки - слабо лужним розчином (мильна вода, питна сода 5%-ий для шкіри та 2-3%-ий для очей), лужні опіки - слабо кислим розчином (2%-ва оцтова чи лимона кислота, борна кислота 5-10%-ва для шкіри, 2%-ва для очей).

За наявності опікового шоку потерпілому слід створити спокій, зігріти його. Бажано дати багато пити у вигляді содово - сольового розчину (1 чайна ложка солі на 1/2 ч. ложки соди розчинити у 1 л води).

Перша допомога при обморожуванні:

При обморожуванні частини тіла надання першої допомоги полягає у розтиранні відмороженої ділянки, яке потрібно виконувати в теплому приміщенні за допомогою вапна або м'якої тканини, змоченої спиртом або горілкою.

Якщо на ураженій ділянці з'явилося почервоніння, а тим більше виникли міхури і з'явилося омертвіння ткани, розтирання і підігрівання робити забороняється. У таких випадках на відморожену ділянку тіла накладають суху стерильну пов'язку, дають потерпілому гарячий чай, зігрівають його і направляють

до лікарні.

Перша допомога при розтягненні і розриві зв'язок:

При розривах зв'язок застосовують тугу пов'язку й охолодження пошкодженого місця.

При травмах голови:

Створити потерпілому спокій, фіксоване положення, прикласти до голови «холод», при наявності рани - накласти пов'язку.

Перша допомога у разі непритомності:

Забезпечити доступ свіжого повітря, розстібнути одяг, дати понюхати нашатирний спирт. Якщо потерпілий не дихає, починати робити штучне дихання.

При травмуванні очей в будь-яких випадках негайно звернутись в медичний заклад.

До прибуття комісії по розслідуванню нещасних випадків залишити місце нещасного випадку в недоторканності (якщо це не загрожує життя та здоров'ю оточуючих).

Номера телефонів в екстрених ситуаціях:

пожежна охорона **101**;

поліція **102**;

швидка медична допомога **103**;

газова служба **104**.

Переглянув :

Е. Шевчук

Олена Ткаченко

УЗГОДЖЕНО:

Інженер з ОП

Е. Шевчук
(особистий підпис)

Олена Ткаченко
(ім'я, прізвище)

Юристоконсульт

С. Васильківський
(особистий підпис)

Серій Васильківський
(ім'я, прізвище)

Голова профспілки

Н. Ровалюк
(особистий підпис)

Наталія Ровалюк
(ім'я, прізвище)